

Nom:

Data:

COMPETÈNCIA LINGÜÍSTICA

Comprensió Lectora 1

Llegeix el text i contesta les següents preguntes:

Els dofins

El dofí és un mamífer aquàtic, que fa uns 2 m de llargària. Té el cos esvelt en forma de fus.

El cap és menut i acaba en un musell en forma de bec. La mandíbula té de 80 a 90 dentetes. Els ulls, envoltats per una ratlla fosca, tenen la nineta en forma de cor. Al costat hi ha les obertures auriculars. Els dofins produeixen uns sons característics per a comunicar-se.

Tenen quatre aletes: la dorsal, que és punxeguda i de mida reduïda, les pectorals, que són més amples que llargues, i l'aleta cabal, que és la més grossa.

Els dofins s'alimenten bàsicament de peixos.

Classes de dofins

Hi ha moltes classes de dofins, però segons el lloc on viuen els podem classificar en: dofins marins i dofins fluvials.

Els dofins marins viuen dins la mar. Són de color negre blavós per la part superior, amb les parts laterals i la inferior blanquinoses. Viuen i cacen en grup. Les femelles només tenen un dofí cada dos o tres anys, perquè la lactància de la cria dura d'un any i mig a dos anys. A partir dels cinc o sis anys un dofí es torna adult i pot crear la seua pròpia família. Les amenaces més freqüents que han de patir aquests animals dins el seu medi són: les xarxes dels pescadors, la contaminació de les aigües costaneres i els trastorns acústics produïts per embarcacions.

Els dofins fluvials són de color més clar que els marins. Quasi han perdut el sentit de la vista i només són capaços de diferenciar el dia de la nit. Això és pel fang que hi ha a la desembocadura dels rius on viuen.

Nom:

Data:

1. Quina classe d'animal són els dofins?

2. Explica breument com és el dofí.

3. Quantes dents tenen els dofins?

4. Relaciona el nom de cada aleta amb la seva característica.

dorsal •	• és la més grossa
pectorals •	• és punxeguda i de mida reduïda
cabal •	• són més amples que llargues

5. De què s'alimenten els dofins?

6. Quines classes de dofins hi ha?

7. Quines amenaces pateixen els dofins?

8. Per què els dofins fluvials quasi han perdut el sentit de la vista?

9. Què es podria fer per a protegir els dofins?

10. Penses que els dofins fluvials podrien adaptar-se a viure en mar obert? Per què?

Nom:

Data:

Comprensió Lectora 2

Llegeix el text i contesta les següents preguntes:

Els instruments musicals

Els instruments musicals, que, com sabeu, són objectes emprats per a produir sons, poden agrupar-se seguint criteris diversos. Tanmateix, si ens fixem en determinades característiques físiques, en la manera de ferlos sonar i en els mecanismes d'obtenció dels sons, solen agrupar-se en instruments de corda, de vent i de percussió. És la divisió més tradicional, si bé no l'única.

En els instruments de corda el so es produïx per vibració d'una corda o més. El nombre de cordes varia segons l'instrument. El violí, posem per cas, en té quatre, la guitarra, generalment sis, i el piano, moltes més.

En els instruments de vent la sonoritat s'obté de la vibració d'una columna d'aire insuflat per l'instrumentista. La flauta, la trompeta i l'orgue, per exemple, pertanyen a aquest grup. Finalment, en els instruments de percussió la vibració sonora s'obté colpejant-los amb mans, martells, maces... D'aquests instruments, en destaquem la campana, el timbal, la pandereta, el triangle...

Els instruments i l'orquestra

Les orquestres són formades per instruments diversos, que han variat en modalitat i nombre amb el pas del temps. Les orquestres actuals solen tindre d'una huitantena a un centenar d'instruments, de vent, de percussió i de corda, amb predomini d'aquests darrers.

1. Com se solen agrupar els instruments musicals?

Nom:

Data:

2. Digues si les següents frases són vertaderes (V) o falses (F):

- En els instruments de corda el so es produïx per la vibració d'una corda o més.
- Tots els instruments de corda tenen el mateix nombre de cordes.
- El piano és un instrument de corda.
- En els instruments de vent el so es produïx per l'aire que insufla qui el toca.
- En una orquestra no hi ha instruments de percussió.
- Les orquestres tenen entre 80 i 100 instruments.

3. Escribe el nom de tres instruments que conegues de cada classe.

De corda:

De vent:

De percussió:

4. Saps quines són les notes de l'escala musical? Escribe-ne el nom.

5. Al llarg de la història hi ha hagut grans músics i compositors. En recordes cap?
Escribe el nom de tres i el títol d'alguna obra seva.

Nom:

Data:

Comprensió Lectora 3

Llegeix el text i contesta les següents preguntes:

Des de quan se sap comptar?

En temps remots, quan els éssers humans encara recol·lectaven plantes i caçaven animals, no feien falta els números.

La necessitat d'aquests va sorgir quan van començar a domesticar el bestiar i a conrear cereals. Per fer-ho era necessari saber quin dia de l'any era adequat per a la sembra o si a la nit tots els animals havien tornat del prat.

Per això comptaven la quantitat d'animals amb el nombre de mosses que tallaven en un os o pal: una mossa per un animal, dues mosses per dos, i així successivament.

També recordaven certs dies de l'any d'una manera semblant, com en un calendari.

Empraven cudols, petxines, palets o ossos per a comparar quantitats.

Els sumeris, a Orient, van tindre la idea de substituir els cudols per boletes d'argila que feien de rebut. Les guardaven dins d'un recipient d'argila, la butla, i les marcaven amb el segell de l'amo.

Quan els pastors tornaven amb els ramats, l'amo podia controlar si faltava algun animal en trencar la butla i comptar les boletes. Els sumeris va ser un dels primers pobles que va desenvolupar l'escriptura i les xifres.

Els inques, un poble sud-americà, no sabien llegir ni escriure. Això no obstant, podien determinar amb precisió quants habitants tenia el seu poble, quanta dacsa o quantes creïlles collien, quantes llames tenien i moltes altres coses. Per fer-ho utilitzaven els quipu, uns cordons nuats de molts colors. Els nusos representaven els números i els colors dels cordons tenien un altre significat determinat.

Descobrim els números. Elfos edicions.

Nom:

Data:

1. Què significa l'expressió "en els temps remots"?

2. Feien falta els números en els temps remots? Raona la resposta.

3. Quan va sorgir la necessitat dels números? Per què?

4. Com es comptaven, en un principi els animals?

5. Quina idea van tindre els sumeris?

6. Què era la butla?

7. Com s'ho feien els inques per a comptar?

8. Penses què actualment es podria utilitzar el sistema inca per recomptar la població? Per què?

Nom:

Data:

Comprensió Lectora 4

Llegeix el text i contesta les següents preguntes:

Les flors

Totes les plantes necessiten llum per a créixer, però els boscos solen ser ombrívols. Què fan, doncs, les flors del bosc per a sobreviure?

Als boscos on els arbres perden les fulles a la tardor, moltes plantes creixen i florixen abans que els arbres traguin les fulles de nou a la primavera. Les plantes recullen així tota la llum que poden abans que els arbres els la tapen. En uns altres casos, com als boscos tropicals, hi ha unes espècies d'orquídiess que no viuen a terra, sinó que viuen enfilades a les branques i als troncs dels arbres. Aquestes flors no fan cap mal als arbres i en canvi com més amunt estan més llum reben.

Si passeges pel camp encara pots trobar flors silvestres a les vores dels camins, als marges dels camps i als espadats o els pendants. Els herbassars normalment estan plens de flors silvestres. L'home, amb l'ús prolongat de tractors i d'herbicides, ha fet desaparéixer moltes d'aquestes flors i ha convertit els herbassars en pastures. Així i tot, hi ha plantes de prat, com ara la milfulles, molt resistents que poden sobreviure encara que les haja tallades una màquina de segar i també poden créixer al marge de les carreteres.

Adaptat de *Flors*. David Burnie. Ed. Cruïlla.

1. Segons el text, què fan les plantes del bosc per sobreviure?

2. Com obtenen llum algunes espècies d'orquídiess als boscos tropicals?

Nom:

Data:

3. Relaciona aquestes frases segons que pertanyen al segon paràgraf o al tercer.
Algunes florixen abans que els arbres traguin les fulles.

L'home ha transformat els herbassars en pastures.

2N paràgraf

Hi ha plantes resistents que sobreviuen en les pastures.

Altres viuen enfilades als arbres.

3R paràgraf

Pel camp hi ha moltes flors silvestres.

4. Quines d'aquestes característiques té la planta milfulles? Marca-les.

- Viu enfilada als arbres.
- És una planta de prat molt resistent.
- Floreix abans que els arbres traguin fulles.
- Pot sobreviure encara que l'haja tallada una segadora.
- Pot créixer al marge de les carreteres.
- Viu en boscos ombrívols.

5. Segur que tens alguna planta a casa. Explica com la cuideu.